

Socialdepartementet

Remissvar på betänkandet En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (SOU 2024:25).

Inledning

Vännäs kommun har fått inbjudan att lämna synpunkter på remissen angående En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (SOU 2024:25).

Vård och omsorgsnämnden (VON) i Vännäs kommun har tagit del av betänkandet. VON ställer sig bakom de förslag som är riktade mot verksamheter som bedrivs av olämpliga privata utförare samt föreslagna åtgärder med målsättning att uppmärksamma och förhindra välfärdsbrottslighet. Eftersom dessa delar inte direkt berör den kommunala verksamheten har VoN inte några specifika synpunkter på förslag kopplat till enskilda utövare.

Tillsynens omfattning och inriktning (9.1)

VON anser att tillsynen är viktig och bidrar till att förbättra verksamheter till nytta för brukare och patienter. Samtidigt efterfrågar kommunen en mer lärande tillsyn som skulle vara till mer nytta för verksamheterna. Betänkandets förslag om att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) skulle bidra till lärande och verksamhetsutveckling inom socialtjänsten genom kvalitetsgranskningar ser VON som ett mycket bra förslag. Det kan även ge ett nödvändigt verktyg för att kunna granska insatser som ges utan föregående biståndsbeslut, vilket kan bli aktuellt med den nya socialtjänstlag som föreslås.

Av betänkandet framkommer att de av IVO granskade verksamheterna i hög grad försöker åtgärda de brister som IVO påtalat. Bristerna åtgärdas dessutom i mycket hög grad inom den svarstid som IVO angett i beslutet. VoN anser därför att den nuvarande inriktningen i tillsynen, med större ingripande möjligheter och ökade sanktionsavgifter, i många fall inte är förenligt med målsättningen att öka kvaliteten i kommunernas verksamhet.

Särskild avgift för ej verkställda beslut (9.2)

VON har inga synpunkter på förslaget om att reglerna för särskild avgift vid ej verkställda beslut inte bör upphävas samt förslaget att justera den särskilda avgiften så att den motsvarar dagens penningvärde.

Utredningen Framtidens socialtjänst (Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag, SOU2020:47) har föreslagit att avskaffa reglerna om särskild

avgift vid biståndsbeslut som inte har verkställts inom skälig tid. Detta eftersom det kan bli svårigheter då socialnämnderna föreslås ska få befogenhet att erbjuda vissa typer av insatser utan biståndsbedömning. VON anser att merparten av omfattande biståndsbeslut, tex beslut om särskilt boende, placering av barn och unga mm fortsatt kommer även fortsättningsvis att vara ett individuellt biståndsbeslut och att bestämmelserna om ej verkställda beslut därför kan fylla en funktion.

Sanktionsavgifter på ett par områden (9.4)

VON instämmer i de förslag som avser att beslutade sanktionsavgifter ska kunna överklagas till Förvaltningsdomstol. Det gäller för verksamheter som brutit mot villkor i tillstånd samt då huvudmannen underlåtit att före anställning fullgöra skyldigheten att kontrollera Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister innan anställning.

VON motsätter sig förslaget på en sanktionsavgift på 100000kr per tillfälle vid utebliven kontroll av Polismyndighetens register. Vi anser att en sanktionsavgift i den storleken visserligen kan vara avskräckande för en oseriös näringsidkare, men att den för en kommun i stället kan vara hämmande. I en kommun kan uppstå akuta situationer som behöver lösas omgående och känd personal kan rycka in och rädda en akut situation för ett barn eller en ungdom. Om förslaget på en sanktionsavgift på 100000kr per tillfälle blir verklighet finns risk att barn och ungas behov kan åsidosättas på grund av konsekvenserna av denna orimligt höga sanktionsavgift. För mindre kommuner riskerar sanktionsavgiften även få synbara konsekvenser för kommunens övriga socialtjänst.

Utökad anmälningsskyldighet för kommuner (9.5)

VON instämmer i förslaget om utökad anmälningsskyldighet för kommuner vid väsentliga förändringar i anmälningsskyldig verksamhet. VON motsätter sig däremot förslaget om att förändringarna ska vara IVO tillhanda inom en månad efter genomförandet.

Det nationella omsorgsregistret är en viktig bas för IVO:s tillsyn. VON har förståelse för vikten av att omsorgsregistret är aktuellt, men anser att förslaget om att förändringar i anmälningsskyldig verksamhet ska anmälas inom en månad är för kort tid och ökar den administrativa bördan för en kommun väsentligt. Inom socialtjänstens verksamheter uppstår ofta situationer då verksamheter behöver anpassas till nya situationer och förändringar kan behöva ske med kort varsel, allt för att tillgodose enskildas behov. Mer rimligt kan vara en skyldighet att anmäla förändringar minst två gånger per år.

VoN instämmer i förslaget om anmälningsskyldighet för kommuner vid allvarliga brister i enskilda verksamheter. Det avser om det finns anledning att anta att en enskild bedriver yrkesmässig verksamhet enligt SoL eller LSS utan tillstånd, om en tillståndshavares lämplighet för att bedriva verksamheten kan ifrågasättas eller om allvarliga brister uppmärksammas.

Utreda hur statlig kvalitetsgranskning skulle kunna införas som ny verksamhetsgren (9.12)

VON instämmer i förslaget om att IVO och Socialstyrelsen får ett gemensamt uppdrag att belysa förutsättningarna för att införa kvalitetsgranskning inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

En kvalitetsgranskning skulle vara positiv för verksamheterna då IVO i den typen av granskning inte enbart granskar om verksamheten bryter mot bestämmelser eller inte, utan i högre grad belyser olika grader av kvalitet. Eftersom kvalitetsgranskning leder till rekommendationer utan ingripandemöjligheter kan resultaten få en större spridning och bidra till ett ökat lärande, vilket VON är mycket positiv till.

Vård- och omsorgsnämnden i Vännäs kommun har beslutat att anta förslaget remissvar. Socialchef Ulrica Westerlund har varit föredragande.